

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden pénteken legalább egy íven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frittal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz), a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) czímzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Mina János, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

A rovar- és egérkarak ellen.

Az „Erdélyi gazda“ idei 23. számában „Kolozsvár határának csapásai“ czim alatt közöltük azon jelentést, melyet Párádi Kálmán és Dr. Szaniszló Albert tanár urak a Caloptenus italicus, Thrips és Hypudaeus arvalis pusztításairól hatósági felszólítás nyomán szerkesztettek. A polgármester ur ezen jelentés mellékelésével felkérte a kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézet igazgatóságát, hogy ezen apró kártevők irtása iránt adjon szakértő véleményt, mely kívánságnak az igazgatóság akként felelt meg, hogy Dr. Szaniszló Albert, Tuba Lajos és Walter Lajos intézeti tanár urak személyeikben egy bizottságot kért fel, melynek a városi tanácshoz beadott jelentését szerencsések vagyunk az alábbiakban szó szerint közölhetni.

„I. A Caloptenus italicusra nézve a következő irtási módokat hozzuk javaslatba:

1.) Árokba terelés és azokban megsemmisítés. E módozat Taschenberg „Die der Landwirthschaft schädlichen Insekten“ czimü művének 193. lapján van előadva s ezt következőleg véljük végrehajthatónak. A sáskalept területeket egy vagy több részletben fogva fel, a felfogott darab mekkoraságához képest mintegy $\frac{2}{3}$ méter (2 láb) mélységű és szélességű árok volna készítendő, melynek végei cikkezakkban lennének vezetendők és a kiásott föld az árok egyik szélén volna elhelyezendő, nevezetesen azon, mely a haj-

tásra felfogott területtel nem érintkezik. Az ároknak nem szükség a felhajtott terület egész szélességben elterjednie, mert a hajtók az árokhoz közeledve mindinkább körülfogják a sáskákat és nemcsak az árokkal szemben levő oldalon, hanem jobb és balfelől is szorítják őket. Ugyan ezen árok fenekén még kisebb gödrök is készítendők, melyekbe a sáskák belehullva, onnan nem könnyen ugorhatnak ki. A hajtásra kiállott egyének leveles faágakat és vesszőket vesznek kezükbe s azok suhogatása által serkentik mozgásra a sáskákat, a nélkül azonban, hogy őket érintenék. A hajtók a sáskák mögött mindig bizonyos távolságban foglalnak helyet, mert különben azok megállanak vagy épen visszatérnek, mi ha csakugyan megtörténik, úgy a hajtóknak kissé hátrálni s vesszőjük mozgatását mérsékelni kell mindaddig, míg a sáskák ismét előre indulnak. Ha ily módon az árokba bejutottak, agyontaposás, vagy a kiásott földnek reájuk huzása által könnyen megölhetők. A hajtás hegyről lefelé s lehetőleg nem szeles időben és az ilyen kora (június közepén) sáskákra nézve csakis szép meleg napon kell hogy történjék. Ha az árok közelében meglehetősen összecsoportosítva, de a hosszú ut miatt elfáradva volnának úgy, hogy tovább menni épen nem akarnak, ez esetben ott vesszőseprő s más e célra alkalmas eszközökkel kell őket megsemmisíteni.

2.) Szalmávali elégetés Ez úgy volna végrehajtható, hogy a sáskalepte területek egy-egy

pontján mintegy 4 □ meternyi (2 □ öl) területen arasznyi vastagságban lehetőleg laza szalma terítettnek el és egy bizonyos területről az előbb említett módon ide hajtánának össze a sáskák, melyek a szalmára felugránának és ott elégettetnének. Ha az illető területeken már meglehetősen fű volna, úgy azt előbb lekaszálni, gyorsan összegyűjteni kellene s ekkor alkalmazni a szalmát, mivel ily módon már a lekaszált fű összegyűjtésekor sok sáska jutna el a vész helyére.

Mind az 1. mind a 2. pontban leírt eljárással kapcsolatba hozható volna a területnek higitott Carbolsavvali (1 kilo = közel 2 font, carbolsav, melynek ára 20 kr., 1 hectoliter = 9 erdélyi veder. vizre) körülöntözése, mely mintegy zárvonat képezne ezen állatok ellen, továbbá a megtörtént irtás után juh és disznóval való megjárata, hogy így az ott maradt példányok eltapodtassanak, illetőleg — mert ezt a disznó szívesen teszi — felfalassanak.*)

3.) Carbolsavvali pusztítás. A már előbb segédszer gyanánt említett higitott Carbolsavvali öntözés az egész területre is kiterjeszthető volna, (kézi, nem értékes, régi fecskendővel.) Megjegyezzük azonban, hogy ezen eljárás mellett nemcsak a sáskák, hanem a jelen évre az ott levő növények is megsemmisítettetnének.

4.) Hamuval való irtás. Ez úgy történik, hogy a sáskalepte terület hamuval lenne behintendő (3—4 hectoliter = 27—36 erdélyi veder hamu egy hold területre, egy veder ára mintegy 2—3 kr.), mely eljárás különösen a mostani esős időben látszik ajánlatosnak.

A felhozott négy irtási módra nézve megemlítjük, hogy az 1. és 2. pont alatti a gazdasági irodalomban sok helyt előfordul, a 3. és 4-ik ajánlása pedig mostanában tartott értekezéseink eredménye s így ezek még alkalmazva nem voltak. Mindamellett a 3. alatt megemlítettnek sikerére nézve felelősséget vállalunk, míg a 3. alatt említett eljárás hasznos volta iránt reményünk van és ez, ha szinte kívánt sikert nem eredményezne is, a reáfordított összeg, még sem veészne egészen kárba, mert a hamu egyszersmint trágya gyanánt is szolgál.

II. A hozzánk jutott jelentés 2-ik pontjában előadott Thripsre (hólyagláb) az ugyanott elmon-

dott okoknál fogva irtás tekintetében semmit sem mondhatunk.

III. A jelentés 3-ik pontjában említett mézei egerek kétségtelenül legnagyobb csapást képeznek, egyszersmint irtásmódozataik is körülményesebbek, fáradságosabbak és nagyobb arányu fellépést igényelnek, minőkre azonban a most lábon álló vetés letakarítása előtt nem igen gondolhatunk. Irtási módok gyanánt a következőket hozzuk fel:

1. Mérgezés. Ennek alkalmazásánál először is az egérlyukak letapodtandók és a mérég csak az újból felturt lyukakba helyezendő, mert az újból feltúrás utmutatást ad az egerek hollétéről és ezen elővigyázat mellett sok mérég kimélhető meg. Mérég gyanánt alkalmazható:

a) Ecetsavas Strychninoldatba áztatott buza vagy törökbuza, melyből egy lyukba 5—6 szem teendő; ennek hátrányos tulajdona az, hogy a strychnin drága, továbbá, hogy madarak is megehetik, előnye az, hogy a nedvesség hozzájárultával rövid idő alatt felbomlik és mérgező hatásával egy időn túl visszaélés elő nem fordulhat.

b) Arzenicumostészta vagy labdacs. Ennek készítése következő lenne: Az arzenicum vízben oldandó (oldódik 1 1/2 százalék) és az oldat törökbuza vagy más liszttel téstává gyurandó. E téstából vékony rudakat kell készíteni s ezután borsónagyságu darabokra szaggatva száraz törökbuza lisztben kissé hőmpölygetve, labdacsokat állítunk elő belőlük. Szükséges még a labdacsok készítésénél ellenőrzés céljából a megfestés, mi a különben is arzentartalmu schweinfurti zöld által történhetik, olyformán, hogy ezt már arzenoldatba tesszük belé. Az így készített labdacsokból egy-egy lyukba 3—4 db teendő. E mérég jóval olcsóbb a Strychninnél, hátrányos oldala az, hogy vele kellemtlen eshetőségek a kihelyezés után hosszabb idővel is megtörténhetnek.

Bármelyik mérég vétetnék használatba, ennek alkalmazása takarodás után ősszel és ezen kívül, ha szükségesnek fog látszani, kora tavasszal is fogantatba veendő.

Megjegyzendő továbbá, hogy mint önként értendő, e mérgező szerek beszerzésénél, készítésénél, kiosztásánál (talán csakis hatósági s kiválóan megbízható kezekbe) és alkalmazásánál a legminutiozu-

*) E célra baromfi is, kivált a liba (pipe) ajánlható. Szerk.

sabb és legscrupulozusabb figyelem, felügyelet, ellenőrzés kívántatik.

2. Közvetlen agyonverés. Ez ugy volna kivihető, hogy ősszel a földek felszántatván, minden eke után két egyén (gyermek is használható) állítandó, egyik közvetlenül az eke után nyirfa seprű és más hasonló eszközzel ütné agyon a kifordított egereket, másik 20—25 lépésnyi távolban a felfordított föld által lenyomott és csak később kitépészködő egerekkel hasonló módon foglalkoznék. Ugyanezen eljárás, ha szükségesnek mutatkoznék, tavasszal ismételve alkalmazandó. Ez eljárás kísérletképpen Mosonymegyében alkalmaztatott és igen jó sikerrel.

3. J u t a l o m t ű z é s. Némi eredménye lehetne azon eljárásnak is, ha bizonyos számú egerekre meghatározott jutalom (p. o. 5 egér 1 kr.) tűzethék ki, mely esetben valószínűleg találkoznak egyének, azoknak fogdosására. Volt rá eset, hogy ily módon sok egér pusztult el.

Ehhez hasonló intézkedés volna az, ha az illetékesek birtokaránylag köteleztetnének bizonyos számú egereknek hivatalos helyre való beszállítására.

Óvó rendszabály gyanánt czélszerű volna, ha a cséplési helyeken összegyűlt egerek cséplés után megsemmisítettetnének és maga a hely is egerekre nézve élvezhetlenné tétetnék; mesgyék, árkok, barázdák időnként megbolygattatnának, az egérlepte helyeken ragadozó madarak számára pedig itt-ott karók állíttatnának fel.

Végül felemlítjük, hogy az egér ellen irányzott pusztító műveletek sikere nagy mérvben biztosíttatik az által, ha a szomszédos községek hasonló rendszabályokhoz folyamodnak.*)

Útmutatás a Mezőség kopárainak befásítására.

Irtá: **Fekete Lajos.**

(Folytatás.)

Ad b. Ha a makk épelésére fákkal kellően védett helyre rendelkezhetünk, ugy száraz lombbal keverten egy-

*) Az irtási módokhoz részünkről még a füst általi futasztást is számítanók, mely részint külön füstölő patronok, részint kéncssavas gőzt fejlesztő fűtatók által történhetik, mindkettő azonban szintén csak ősszel vagy kora tavasszal alkalmazható és nagy sikerrel csak akkor, ha az egér még kevés. Az egérpusztító omlósók, p. o. macska, róka sat lehető kimélese is nagyon ajánlatos, mert egy-egy nyulacska mellett százanként fogyasztják az egereket is. Megemlítjük még, hogy a legtöbb házi kutya az egerek elfogását és megölését némi idomítás után csahamar megtanulja.

S z e r k.

szerűen egy-két lábnyi magas rétegben a fák közt elhelyezük s száraz lombbal jól betakarjuk.

Ha a makkot — annak kellő megszáradását mindig föltéve — nagyobb rakásokra töltjük, s ezekbe néhány összekötött nád-, szalma, vagy rözsenyalábót dugunk, hogy a még benn levő nedvesség kipárolgasson, s e rakásokat náddal, szalmával vagy lombbal betakarjuk, ugy az szabadban veszély nélkül várhatja be a tavaszt.

Nagy mennyiségben és kúp alakú rakásokban akarván a makkot épelni, a jól elegyengetett s a víz lefolyhatása miatt kissé harántékos tért egy lábnyi magasra szalmával, száraz lombbal, vagy mohával borítjuk, erre egy lábnyi vastag makkréteget töltünk, s ezt ismét száraz lombbal vagy polyvával betakarjuk. Ezt folytatjuk, míg a rakás kúp alakot nyert, a mikor azt kívülről is betakarjuk, s e takaróra, hogy el ne vigye a szél, néhány ócska deszkát vagy fahasábót támasztunk.

Jól megszárazott makkot — hasonló kúpokban, mint a szabad ég alatt — fűtetlen szobában is ellehet tartani, csakhogy azt a hányszor lágy és hideg idő váltakozik, annyiszor meg kell forgatni, különben elrothad. Magától értetődik, hogy a makkot itt is jól be kell takarni, s néhány nap lefolyta után megvizsgálni, hogy megmelegedett-e? A mi ha csak csekélyebb mértékben is beállana, a makkot ismét szét kellene hányni s jobban megszáritni.

Jól szárazított makkot csűrben vagy szobában száraz homokkal keverten is lehet épelni, csakhogy a csírázást egészen el akarván kerülni, azt 6—8 hét után meg kell forgatni, különben izzad és nedvességet fejleszt.

A makknak szénporban való épelésével is történtek kísérletek és mondják, hogy sikerültek.

Ezen épelés legegyszerűbb módja azonban alig ha nem az, ha a szabad ég alatt megfelelő nagyságu tért körül árkolunk, a függélyes oldalu árkok aljába félig vízzel töltött bögréket ásunk, hogy az egereket föltartóztassuk vagy megfogjuk; s e téren a makkot legfeljebb arasznyi magasra töltjük és azt, mihelyt a fagyok beálltanak, 3—4 hüvelyknyi vastag lombréteggel betakarjuk.

A makk megvizsgáltatását illetőleg megjegyzendő, hogy a gesztenye színü héjnak a mag által tökéletesen ki kell töltve lennie, különben a makk nem érte volt el teljes érettségét. Ha az egészséges makk férgessel volna keverve, ugy azt vízzel teli edénybe töltjük, hol annak tökéletesen egészséges része a fenékre ül, miglen a férges a viz tetején uszván, levéttetik.

Arra is kell tekinteni, hogy a tulkoros 400—600 éves tölgyek gyümölcséből eredt növények nem igen ép, s rendezes kora halálnak esnek áldozatul.

Ezekhez Burkhard nyomán még hozzá adjuk, hogy a makkot nem jó a ház hiján eltartani, hol igen kiszáradhatna; pinczében, istállóban s más gőzzel, párával tölt helyiségben, hol könnyen megrökönyödnék, megpenészesednék, csírázásnak vagy rothadásnak indulhatna. A szénában való eltartásnak is gyakran rosz következményei voltak. Azonban nem

ajánlható eléggé, hogy könnyen hozzá férhető helyen legyen elrakva, hol időnként a gazda megvizsgálhassa és átforgatassa.

Nagyobb magmennyiségek eltartására ajánlja Burkhard a következő eljárást. Szabad, szellős, száraz helyen egy láb mélységű s mintegy 8 láb széles árkot ásunk sima falakkal és fenékkal. A hosszúság az eltartandó makk mennyiségétől függ. A kiásott földből az árok két partján, annak szélétől két lábnyi távolságban szépen kiegyengetett töltést emelünk, mely az eső és hóvíz betóluását megakadályozza. Ezen széles, tekepályához (kuglizó) hasonló árok fölibe egyszerű szalma vagy nádfedelet emelünk, mely alá egy ember fennállva elférhessen és szárnyai a part töltéseire ereszkedjenek. Miután a makk már jól kiszellőztetett, mi csekély makkréteg mellett e helyen is megtörténhetik, a makk 1 lábnyi (32 cm.) magasra kiterítették és azután egész télen át időnként megforgatják. Az átlapátolást igen meglehetősen könnyűvé az által, hogy az árkot fedelestől együtt 4—6 lábbal hosszabbra készítjük és e tért üresen hagyjuk. A megforgatást a munkás az árok ezen végén kezdi, a makkot ezen üres helyre terítve s így mind tovább-tovább haladva, míg az átlapátolás bevezetésével az üres tér a másik végén marad meg; mi a véghez vitt forgatás ellenőrzésére is szolgál. Ha nagyobb hideg áll be, akkor a fedél homloknyílásait néhány szalma kévével be kell zárni; sőt ha szükségesnek mutatkozik, a fedelet is be lehet gazzal, szalma töredékkel, vagy más ily anyaggal borítani; vagy ha az sem volna elegendő, magát a makkot befedni. Ha a fedél nagyon hosszú, itt-ott egymással párával szemben álló szelelő lyukakat kell a fedelen hagyni, melyek nagy hideg alkalmával bezáratnak, ha a vetés tavasszal későre elhúzódna, akkor az enyhébb idő beálltával a fedél nyílásai a homlok nyílásokkal együtt zárva hagyatnak, hogy a meleg levegő lehetőleg kizárva legyen.

D. A vetés.

Mint hogy a sovány legelőnél egyebet nem nyújtó oldalakon sem a gabna, sem a kapásnövények nem műveltetnek, a tölgyvetésnek mindazon módjait kénytelenek vagyunk ez irat keretéből kizárni, melyek nyomában és melyekkel együtt a tölgy vetése arra alkalmas talajon igen jó sikerrel gyakoroltatik.

A talaj megdolgozására makk vetés alá azon módok valamelyikét használjuk, melyek az erdei fenyő megtelepítéséről szóló fejezetben (és köv. l.) le vannak írva. Az ezimek alatt: „foltok, forgatolt árkok, porhanyított ágyu barázdák, szántott pászták és széles forgatolt pászták“ leirt talaj-megdolgozási módok a tavaszi vetést fél-, az őszi egy egész évvel kell, hogy megelőzzék. Ha ez idő alatt a föld eléggé le nem ülepedett és nagyon göröngyös volna, jó azt közvetlen a makk vetése előtt lehengerelni vagy letapodni.

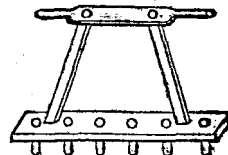
A vetés történhetik akár ősszel, akár tavasszal. Az őszi vetés előnyei: hogy a makk korábban csirázik, s a fiatal növények a tavasszal és nyár elején néha beálló szárazságoknak nem esnek oly könnyen áldozatul; hogy az elve-

tett mag a földben rendesen jól áttelel s nem kell annak eltartásáról gondoskodni; de nagy hátránya az, hogy az egerek az elvetett makkban nagyon sok kárt tesznek, sok makk ősszel vagy kora tavasszal kicsirázik és a fiatal növény könnyen a fagyok és nagy hidegek áldozata lehet. Ezekből következik, hogy oly évben, midőn a mezei (és erdei) egerek nagyon elszaporodtak, ősszel semmi esetre sem vetünk; ha azonban az egerektől nem félhetünk, az őszi vetés igen ajánlatos. Ha tavaszi vetésre határoztuk el magunkat, akkor ne késsünk vele soká, hanem, mihelyt a talaj kiengedett fogjunk hozzá a mag föld alá hozásához, hogy a csirázó növény kifejlődésében a földnek kora tavasszal soha sem hiányzó nedvességét fölhasználhassa.

A magnak föld alá hozása különböző módon történik:

A kapa után való vetésnél a munkás a földet a kapával fölemeli, s alája egy asszony vagy gyermek egy-két magot dúg; mire a kapás a földet megint visszakereszti a makkra és könnyen rátapos. A vetés ezen módja a babnál sat. divatozik és minden gazdasszony ismeri. Óvakodni kell attól, hogy a makk 1½ hüvelyknél (4 cm-nél) mélyebben jöjjön föld alá. Agyagos talajon 1 hüvelyknyi (2,5 cm.) föld is elégséges.

A lyukvetéshez csak egy ember kell, ki kötényében a makkot, balkezeiben egy tompán hegyezett, 8—10" (20—25 cm.) hosszú pálcikát visz, melylyel a földbe rézsut lyukat szur, abba jobb kezével egy makkot dug és a lyukat egy tapodással bezárja. Használják e célra a vető kalapácsot s más eszközöket is; de megdolgozott porhanyó talajon a vetőpálca legegyszerűbb és legkönnyebben kezelhető. Gyorsan megy a munka a sorlyukasztóval is, (ábra) melynek fogai egymástól 8"-re (20 cm.) vannak, és 5" (12—13 cm.) hosszúak. Ez azonban csak jól kiegyengetett talajon használható.

Lehet azonban a makkot 1½—2" (4—5 cm.) mély horonyba is vetni, s azután kéz, kapa vagy gereblye segítségével betakarni; sőt ily hornyok helyett a frissen szántott barázdát is szokták használni, a makkot közvetlen az eke után abba vetve, hogy a következő barázdából kifordított görönggyel betakartassék. Ezt a módot csak már megművelt földben pl. tarlón vagy kapásnövények után lehet alkalmazni, és a szántásnak nagyon felületesnek kell lenni, nehogy a makk igen mélyen jöjjön föld alá. A foltok (lásd lapon) 15—24" (40—65 cm.) szélesek és hosszúak lehetnek, egymástól 3—4" (1 m.) távolságra. Kisebb foltokba 4, nagyokba 10—16 makkot is dughatunk; úgy, hogy a makkok egymástól 6—8" (20 cm.) távra jöjjenek.

A foltos megművelést felválthatja a pásztás.

A pászták 1½—3' (0,5—1 met.) szélességet adunk, s azok közt 3—4' (1 met.) szélességű tereket műveletlenül hagyhatunk. A makkot mind a foltokba, mind a pásztákba vethetjük kapa után, vagy lyukba, vagy pedig hornyokba, melyeket a pásztákon keresztbe húzunk. A hornyok

egymástól távolsága a pásztákban 18—24" (50—60 cm.) lehet; a makkok távolsága a hornyokban 6—8" (20 cm.) A pászták és a foltok bevetéséhez a sorlyukasztót is igen jól lehet alkalmazni.

A porhanyított ágyu barázdák közepén végig hornyot húzunk kapával, s ebbe vetjük a makkot.

Szántott és széles, forgatolt pásztákba

sinor után kapával hornyokat húzunk, egymástól mintegy 2"-nyi (0,6 met.) távolságra s a makkot ebbe vetjük. Makk maktól egy kis arasznyi távolságra jöhet. A fedés boronával vagy gereblyével történhetik. A letapotás vagy lehengerezés csak használ.

(Folyt. köv.)

T Á R S A L G Ó.

Szászvárosi kerület szőlészeti statisztikája.

99. Kosztesd 5 hold 1485 □ öl területen csillámpálás agyatalajban termel hazai faj szőlőkből karikán 80 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó jó bort, melynek piacza Szászváros. Elkelt akónként 1871-ben 4 frton o. é. 1872, 1873, 1874-ik években 6 frton o. é.

100. Ludesd 11 hold 1166 □ öl területen csillámpálás agyatalajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 80 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó jó bort. Elkelt akónként 1872—1873—1874-ik években 6 frton. Piacza Szászváros.

101. Kis-Oklós 13 hold 521 □ öl területen tiszta agyatalajban karikás mivelés mellett termel 25 akó jó bort, 80 frt mivelési költség mellett. Piacza Szászváros. Bora akónként elkelt 1871-ben 4 frton, 1872—73—74-ik években 6 frton. A fentirt szőlőterület vegyes hazai faj szőlőkkel van beállítva.

102. Bucsum 1 hold 1425 □ öl területen sárga agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán meg lehetős jó bort, holdanként 80 frt mivelési költséggel. Rendesen mint nyers szőlőt használják fel s így sem a bormennyiséget, sem az árt meghatározni nem lehet.

103. Felső-Város-Viz 4 hold 135 □ öl területen agyag fel- és csillámpálás altalajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 80 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó jó bort, mely elkelt helytt és Szászvároson; 1871-ben 4 forint 1872—1873—1874-ben 6 frton o. é. akónként.

104. Alsó-Város-Viz 850 □ öl területen agyag fel- és csillámpálás altalajon termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán jó bort. Eladás nem történik.

105. Nagy-Denk 9 hold 875 □ öl területen sárga agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 80 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó közönséges bort. Elkelt Szászvároson akónként 5 frton o. é.

106. Kis-Denk 9 hold 1255 □ öl területen sárga agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 80 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó közönséges bort. Elkelt Szászvároson akónként 5 frton o. é.

107. Tamáspatak 19 hold 817 □ öl területen agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 80 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó jó bort. Elkelt Szászvároson akónként 5—7 frt 50 kron o. é.

108. Tormás 1 hold 1060 □ öl területen fekete agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán meg lehetős jó bort. Különbén nagyobbára mint gyümölcsöt hasz-

nálják fel s így sem a bor mennyiséget, sem az árt meghatározni nem lehet.

109. Martinesd 4 hold 1230 □ öl területen fekete agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőt karikán, melyet saját szükségleteire gyümölcs gyanánt használ fel.

110. Szászváros 51 hold és 1100 □ öl szőlő területen; melynek egy része új szőlő s a következő urak által az alább irt fajokból állítottak be:

1. Müller András, kádárka	= 800 □ öl.
2. Leviczki Károly, rhenusi s welsch riesling és Clävner vegyesen	= 500 □ öl.
3. Binder Vilmos, Riesling, Clävner, piros és fehér Chasselas, Oporto, Ortlieber, Veltelini, piros Dinka és többféle muskotályok	= 1200 □ öl.
4. Véber Mihály, fekete, szürke Clävner oporto, chasselas, zierfahndler	= 50 □ öl.
5. Friedman Ferencz, clävnerék és oporto	= 100 □ öl.
6. Schuller József, szürke Clävner, Frontignan, rhenusi és welsch riesling	= 300 □ öl.
7. Dahinten Frigyes, rieslingek, clävnerék, hazai faj szőlőkkel vegyesen	= 200 □ öl.
8. Antoni Ede riesling, clävner	= 200 □ öl.
9. Zeitler Adolf, Riesling, Clävner hazaiakkal vegyesen	= 200 □ öl.
10. Keszler Frigyes, Riesling, Clävner	= 200 □ öl.
11. Gohn Ede, Riesling, Clävner, hazaiakkal vegyesen	= 200 □ öl.
12. Nagy Tamás, Clävnerék	= 200 □ öl.
13. Schenk József, welsch riesling	= 100 □ öl.
14. Dr. Lészai László welsch riesling, kádárka és bakar	= 250 □ öl.
15. Vagner József, oporto	= 300 □ öl.
16. Tóth Károly, vegyes	= 600 □ öl.
17. Beér Frigyes, vegyes	= 1200 □ öl.
18. Dahinten Károly, welsch riesling és zöld silváni	= 200 □ öl.
19. Schuller Adolf, clävner, traminer	= 200 □ öl.
20. Grün Bernád, clävner	= 300 □ öl.
21. Gohn Frigyes, clävner, oporto és chasselas	= 200 □ öl.

Uj szőlő, összesen = 4 hold 1100 □ öl.

Az irt szőlőterületen agyag és kavicsos agyag talajban

termelnek 4 hold 1100 □ öl különböző leirt külföldi fajokból és 47 hold vegyes hazai faj szőlőkből karikán 120 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó jó bort. Elkel helytt 6—7 frton o. é. akónként.

Megemlítésre méltó, hogy egy tökéletesen és zaki oldalon fekvő szőlőtáblában a Ruländer teljesen kifejlődve és megérve találatott szeptember 16-án 1875-ben.

111. Kásztó, 25 hold 411 □ öl területen agyag talajban termel hazai faj szőlőkből karikán 85 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó közönséges bort. Piacza Szászváros. Elkelt akónként 1871-ben 4 frton, 1872—73—74-ben 5 frton.

112. Ó-Sebeshely, 9 hold 230 □ öl területen agyag talajban termel hazai faj szőlőkből karikán 85 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó közönséges bort. Piacza Szászváros. Borának ára általán akónként 5 frt o. é.

113. Szereka 12 hold 545 □ öl területen agyag talajban termel hazai faj szőlőkből karikán 85 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó közönséges bort. Piacza Szászváros. Borának ára akónként 5 frt. o. é.

114. Romoshely, 39 hold 156 □ öl területen agyag talajban termel hazai faj szőlőkből karikás miveléssel 85 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó közönséges bort. Piacza Szászváros. Borának ára akónként 5 frt. o. é.

115. Romosz, 50 hold 1115 □ öl területen agyag talajban termel hazai faj szőlőkből karikán 90 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó közönséges bort. Piacza Szászváros. Borának ára akónként 5 frt. o. é.

116. Kudsir, 36 hold 1454 □ öl területen köves agyag talajban termel hazai faj szőlőkből karikán 95 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó közönséges bort. Elkel helytt akónként 5—6 forinton o. é.

117. Felkenyér 64 hold 831 □ öl területen, melyből 50 holdat csak három éve kezdték a Kenyér vize jobb partján ültetni — agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 90 forint mivelési költséggel holdanként 25 akó közönséges bort. Piacza Kudsir és Szászváros, elkel bora akónként 5—6 frton o. é.

118. Berény, 48 hold 1164 □ öl területen agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 85 frt mivelési költséggel holdanként 24 akó közönséges bort. Piacza Szászváros. Bora akónként 5—6 frton o. é. kel el.

119. Perkász, 9 hold 67 □ öl területen agyag talajban, a Maros melletti téren kertekben termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 85 frt mivelési költséggel holdanként 40 akó közönséges bort. Piacza Szászváros. Bora elkel akónként 4—5 frton o. é.

120. Tordos, 32 hold 40 □ öl területen agyag talajban a Maros melletti téren kertekben termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 85 frt mivelési költséggel holdanként 40 akó közönséges bort. Piacza Szászváros. Bora elkel 4—5 frton akónként.

121. Vájdéj, 28 hold 1394 □ öl területen agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 85 frt o. é.

mivelési költséggel holdanként 25 akó közönséges bort. Piacza Szászváros. Borának általános ára 4—5 frt. o. é.

Fekete Pál,
szőlészeti vándortanár.

E G Y V E L E G.

* Lapunk t. előfizetőit bátrak vagyunk tiszteletteljesen figyelmeztetni, hogy a jelen évfolyam első fele végéhez közeledik, miért is az előfizetések szives megújítását idejekorán kérjük eszközölni, nehogy a lap küldésében késedelem álljon be.

* Az erdélyi gazdasági egylet 1876. év július hó 3-án d. e. 11 órakor belközéputca 13. sz. alatt Gróf Mikó házában levő hivatalos helyiségében választmányi ülést tart, melyre a t. tagok ezennel meghivatnak.

* Az erdélyi gazdák ez idei vándorgyűlése érdekében a szegedi országos kiállítási végrehajtó bizottság meleg hangon irt levélben az iránt kereste meg erdélyi gazdasági egyletünk igazgató választmányát, hogy ezen gyűlést a kiállítás tartama alatt Szegeden tartaná meg, egyszersmint biztosítván az erdélyi gazdákat arról, hogy oly rokonszenves meleg fogadtatásra fognak találni, a milyent csak egy nagy magyar alföldi város vendégszeretetétől lehet várni. Egyletünk elnöksége a mily örömmel és köszönettel fogadta e szives meghívást, ép oly sajnálkozva kellett kinyilatkoztatnia, hogy a vándorgyűlési alapszabály értelmében annak az erdélyi országrész határain belül kell lefolynia s így a megtisztelő óhajnak eleget tenni nem lehet. Hogy azonban a derék végrehajtó bizottság üdvös eszméje mégis megtestesülhessen, azon indítványt tette elnökségünk, hogy kéressék fel az országos magyar gazd. egylet — mely társulat tudomásunk szerint különben is régóta foglalkozik hasonló gondolattal — miszerint Szegedre a kiállítás tartama alatt országos gazdasági congressust hívjon egybe és megfelelő munkaprogrammot is állítson össze. Nagy érdekléssel várjuk, hogy Szegeden és illetőleg Budapesten visszhangra talál-e ezen indítvány és ha igen, úgy az erdélyi gazdák is bizonyára nagy számmal fognak odaseregelni, hogy közös bajainknak egy imponans országos gyűlés útján közös orvoslást keressünk. Éber figyelemmel fogjuk kísérni e fontos ügynek minden mozanatait és azokat t. olvasóinkkal koronként közölni.

* A birtokrendezés fontos kérdésével a bécsi cs. kir. gazd. egylet is utóbbi közgyűlésében behatóan foglalkozott és egy felirat szerkesztését határozta el, mely az itt is elviselhetlen állapotok orvoslását kéri. Különösen Smetana János, gazdasági tanácsos tünt ki a tárgyalás alkalmával és e sorok írója jó szolgálatot vélt tenni, midőn nevezettnek az erdélyi gazd. egylet birtokrendezési törvényjavaslatát megküldé. Már néhány nap mulva megérkezett a köszönő válasz, melyből a bevezető előzmények kihagyásával a következőket közöljük: „A törvényjavaslat elvei lelkem meggyőződéséből vannak meritve. Szerencsét kívánok oly egyletnek, irigykedve nézem azt az országot, mely ilyen férfiakat magáénak vallhat, kik a mezei gazdaság kulturai emelkedése ezen egyik legfontosabb kérdésének régőhajtott megoldásán oly alapos és szakértő módon munkál-

kodnak. Szivem Ielkemből a legjobb sikert kívánom, még pedig nemcsak Erdély részére; mert elég önző vagyok, hogy azon reményt tápláljam, miszerint az ilyen eclatans példa és minta végre nálunk is utánzásra fog találni. A tagosításban főleg a kis birtokot, a parasztgazdaságot illetőleg a jövő létkérdését ismerem fel és évek hosszú során fáradozom ez ügyben és mégis az eddigi eredmény — semmi! Fogadják kiváló nagyra-becsülésem és tiszteletem nyilvánítását mindazon urak, kik ez üdvös munkában részt vettek, vajha fáradozásukat a legszebb siker koronázza!"

* Erdély és különösen a Székelyföld közgazdasági jelene és jövője című munka, melyet szerzője gróf Schweinitz Gyula Arnulf bajor herczegnek ajánlott, a herczeg költségén német nyelven is megjelent és a sajtó által nagy elismeréssel üdvözöltetett! Bár a magas kormány is figyelmére méltatná a nemes gróf, illetőleg egyletünknek ezen életrevaló dslgozatát, melynek minden szavát a legönzéstelenebb hazaszeretet sugallotta.

* Uj irodalmi vállalat. Vass Jenő a „Sárrét“ társadalmi hetilap szerkesztője Berettyó Ujfaluban a „ponyva-irodalom“ ellen harczra készülvén „Falusi könyvtár“ czimen közhasznu mulattató és tanuságos közleményeket fog közrebocsátani, havonként egy másfél nyomott ivnyi füzetben. Egy-egy füzet ára csak 12 kr. leend, előfizethetni egy egész évre 1 frt 20 krral szerzőnél, ügynököknek, kik a füzetek terjesztésével foglalkozni kívánnak, 10 % tiszteletdíj biztosítatik, jelentkezések szeptem-1-éig szerzőhöz. Az első mutatványfüzet október hóban fog megjelenni, melyhez mi is hozzá fogunk szólni.

* Meghívás a Budapesten tartandó III. nemzetközi gabona- és magvásárra. Az 1874- és 1875-ben Budapesten tartott nemzetközi gabona- és magvásárok minden irányban oly kedvező hatásuk voltak, hogy az alul-irt bizottmány indítva érzi magát a folyó évben is nemzetközi gabona- és magvásárt összehívni. A III. nemzetközi gabona- és magvásár f. évi augusztus 7-én fog az „Ujvilág“ helyiségében megtartatni. A kilátásban levő hazai jó termés értékesítésére bő alkalom nyílik itt, és azért bizton reményli a bizottmány, hogy a termelők s a bel- és külföldi kereskedők nagy számmal látogatják majd e vásárt. A kik e gabona- és magvásáron részt-venni szándékoznak, sziveskedjenek a budapesti áru- és értéktözsde titkári hivatalánál jelentkezni. A belépti-jegyek váltásakor szintén ezen titkári hivatal által igazoló-jegyek szolgáltatnak ki, melyekkel mérsékelt áron vasuti- és gőzhajózási-jegyek válthatók. Budapesten, 1876. évi junius havában. A pesti áru- és érték-tözsde bizottmánya.

* Az ablakvirágok öntözése. Régi idők óta szokásos már ablak között virágokat tenyészteni s ott tartani mintegy annak okáért, hogy azt ékesítsék, de az sem ujság, hogy azokat rendszeren öntözni kell, mert másként aligha fognak örömet szerezni. Azonban az öntözésben is óvatosak legyünk, mert ez is lehet sokszor a virág halála. A sok nedvességtől a levelei sárgulni kezdenek, megbetegszik s rendszeren kihal, azon oknál fogva inkább egy kevésbé szomjazzanak, mintsem túlnedvességök legyen. Legzélészerűbb, ha alul tálczával bírnak s csak ebbe öntünk vizet, innét szí az magába annyit, a mennyire szüksége van. (F. G.)

* A vakolat lehullását hogy lehet megakadályozni? Ha a vakolat lehullik, annak vagy mindig a fal rossz anyaga, vagy a vakolás hanyag eszközlése az oka. A rossz téglá vagy köre még a legjobb vakolat sem tapad oda. Legjobb az elmállott téglát mintegy 10 cm. (3—4")-nyire a

falból kiszedetni s jó minőségűvel helyettesíteni. Azután a téglá vagy kő kötés hézagait a malter-től megszabadítani, kivakarni, hogy az uj ragasz ezen mélyedésekbe jól befészkelhesse magát. Az első vakolást éles durva szemcséjű vegyülettel kell eszközölni. Mielőtt a vakolatot a falra vinnők, azt előbb jól le kell seperni és vízzel meglocsolni. Sajnos, hogy ezen egyszerű eljárás gyakran figyelmen kívül hagyatik, a minék azután — különösen tavasszal — a vakolat lehullása szokott következménye lenni. Hogy a vízüveggel való előleges bemázolás a vakolatot tartóssá tegye, az még igen kétséges; de sőt inkább attól lehet tartani, hogy az ilyen bemázolás ártalmas, mert a kövek lika-csai az által elzártnak, melyekre a vakolat odatapadásánál pedig szükség van. Hiszen a vakolat az igen erősen kiégetett ugynevezett elüvegesedett téglákhoz sem tapad. Egyébiránt még mindig tételnek a vízüveggel kísérletek, melyeknek tudomásunkra eső eredményét annak idején közölni fogjuk. (F. E.)

* Piaczi árainkat illetőleg megjegyezzük, hogy Deés, Naszód, és Torda újabb heti vásáraitól tudósítást nem vettünk; a dévai gabona árak 100 kilogrammonként vannak jegyezve.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Jelzálogkölcsonöket

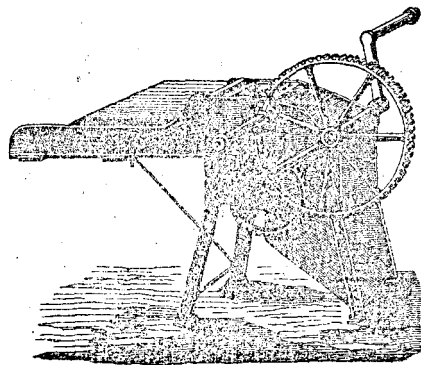
a birodalom bármely részében, telekkönyvezett nem tehermentes földbirtokra 1000 frittól a legmagasabb összegig 5 $\frac{3}{4}$ és 6% kamat mellett törlesztésre, rövid idő alatt és 5000 firtan felülieket még előnyösebb módozatok mellett gyorsan eszközöl

a hatóságilag engedélyezett általános
(4) (12—26) „Ipar és keskedelmi ügynöki iroda“

Kolozsvárt, belmonostorutca, 19. sz.

(Értekezhetni személyesen vagy posta útján naponta d. u. 1—4 óráig)

TAUFFER FERENCZ

KOLOZSVÁRT.

Ajánlja a már ösmeretes Mayer-féle amerikai szegszerkezetű vert vasból készült cséplő-gépjeit, kézi- és lóerőre uj javítással, Mayer Trieurs konkoly választó és különböző szelelő rostáit kedvező fizetési feltételek mellett.

(3)

(26—52)

VICTORIA biztosító társaság Kolozsvártt

(alapított 1865-ben).

Forgalmi kimutatása: (1874. decz. 31.)

Összes bevételek kezdettől	
(1865)—1873. év végéig	16.229,161 f. 17 kr. o. é.
Bevétel 1874-ik évben	3.376.862 f. 82 kr. o. é.
összesen	19.606,023 f. 99 kr. o. é.

Kifizetett károk kezdettől	
(1865)—1873. év végéig	5.355.856 f. 42 kr. o. é.

Kifizetett károk 1874. évben 1.324,799 f. 85 kr. o. é.	
összesen	6.680,656 f. 27 kr. o. é.

Kiosztott nyereség kezdettől	
1874-ik év végéig	439.738 ft. 69 kr. o. é.
Évi díj bevétel ca.	1.500,000 ft. — kr. o. é.
összesen	4.869,989 ft. 32 kr. o. é.

Biztosításokat fogad el:

- tűz károk ellen (ha villám által okozottak is) épületekre, gyárakra, készletekre, ingókra stb.
- jégkárok ellen teljes kártérítéssel
- az ember életére minden módozatokban; — és közvetiti
- a túlélési csoport biztosításokat.

Központi iroda: Kolozsvártt, főtér 26. szám.
Vezérügynökségek: Bécs, Budapest, Grác, Praga.

Főügynökségek: Arad, Brassó, Debreczen, Eszék, Győr, Kassa, Maros-Vásárhely, Nagy-Becskerek, Nagy-Enyed, Nagy-Szeben, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest.

(1) (13—26)

Vidéki ügynökségek: a birodalom minden jelentékenyebb helységében.

A „VICTORIA“ biztosító társaság 10 éves működése alatt, kötelezettségének mindig hiven és pontosan megfelelvén, bizalommal hívja fel a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és minden idegen elemtől ment intézet által eszközölteni.

VICTORIA biztosító társaság.

Piaci árak.

A héti vásár		Egy hectoliter (=1.62 bécsi mérő)						100 Kilogramm (=178.55 bécsi font)		1 köbméter (=0.14 bécsi köböl)		1 kilogramm (=1.78 bécsi font)
heye	napja	tiszta b u z a	elegy b u z a	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marha hus	
ára krajczárookban												
Beszterce	jun. 20.	750	500	390	—	300	—	—	—	320	32	
Brassó	jun. 23.	807	663	508	442	298	442	—	—	—	36	
Csik-Szereda	jun. 21.	900	775	650	450	350	600	400	200	125	32	
Décs	junius 20.	675	625	455	—	240	325	520	160	450	28	
Déva	jun. 24.	1015	805	760	510	910	515	270	130	136	32	
Erzsébetváros	jun. 24.	680	600	300	—	360	420	280	150	300	36	
Gy.-Sz.-Miklós	jun. 24.	975	700	450	450	275	500	260	80	—	32	
Fogarás	jun. 23.	680	480	380	—	330	370	260	120	360	36	
H.-Fehérvár	jun. 24.	850	574	510	—	—	390	400	180	300	38	
Kolozsvár	junius 29.	760	560	460	280	285	360	340	160	360	42	
M.-Vásárhely	jun. 22.	750	430	550	280	260	350	295	50	340	34	
Naszód	máj. 8.	660	500	550	330	260	330	200	110	125	30	
Nagy-Enyed	jun. 22.	750	575	425	—	330	375	275	50	444	36	
N.-Szeben	junius 27.	710	560	430	460	330	400	240	—	350	40	
S.-Sz.-György	jun. 26.	820	730	500	460	300	440	360	80	160	36	
Szamosújvár	junius 26.	875	600	455	—	300	350	300	75	400	34	
Sz.-Régen	jun. 22.	750	530	466	—	257	400	170	80	230	28	
Sz.-Udvarhely	junius 27.	860	700	650	—	350	440	250	100	300	36	
Torda	april. 15.	660	500	360	300	270	230	250	120	1100	32	
V.-Hunyad	junius 24.	784	580	470	—	—	436	200	100	600	36	

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjszabályzata.

	1—1		1—3		1—6		1—12		1—24		1—52	
	széri hirdetésekor											
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
16/16 lap	14	—	36	—	70	—	120	—	200	—	360	—
9/16 "	7	—	18	—	35	—	60	—	100	—	180	—
4/16 "	3	50	9	—	17	50	30	—	50	—	90	—
2/16 "	1	75	4	50	8	75	15	—	25	—	45	—
1/16 "	—	90	2	25	4	40	7	50	12	50	22	50

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

TARTALOM:

A rovar- és egérkárok ellen. — Utmutatás a Mezőség kopárainak befásítására. — Társalgó. — Szászvárosi kerület szőlészeti statistikája. Egyveleg. — Hirdetések. — Piaci árak.